

Kennisinstituut
Duurzaam Verpakken

FACTSHEET

Milieucclaims

MAART 2021

© KIDV

Inhoud

Introductie	3
DEEL I: Wettelijk kader	4
Verordening (EG) nr. 1935/2004 inzake materialen en voorwerpen bestemd om met levensmiddelen in aanraking te komen	4
Wet oneerlijke handelspraktijken	5
ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims	6
Nederlandse reclamecode van de Stichting Reclame Code	6
Normen	8
DEEL II: Praktijkvoorbeelden	9
Voorbeeld 1 - Recyclebaar	9
Voorbeeld 2 - Volledig circulair	10
Voorbeeld 3 - Composteerbaar en biologisch afbreekbaar	11
Voorbeeld 5 - Deze verpakking is duurzamer	13
Voorbeeld 6 - Gemaakt van biologisch materiaal	13
Voorbeeld 7 - Gemaakt van gerecycled materiaal	14
Voorbeeld 8 - Volledig van [grondstof]	15
Voorbeeld 9 - CO ₂ bespaard in vergelijking met [product concurrent]	15

Introductie

Bedrijven die verpakkingsmaterialen produceren of verkopen kunnen gebruikmaken van zogenoemde milieucclaims op hun verpakking. De Stichting Reclame Code (SRC) definieert milieucclaims als 'alle reclame-uitingen waarin impliciet of expliciet wordt gerefereerd aan milieuaspecten verbonden aan de productie, distributie, consumptie of afvalverwerking van goederen of diensten', waaronder dus verpakkingsmaterialen. Het is echter niet altijd duidelijk welke claims zijn toegestaan en welke niet zijn toegestaan, bijvoorbeeld omdat deze misleidend zijn.

Aan de hand van een serie voorbeelden (zie deel II van deze factsheet) beoogt het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken hier meer duidelijkheid in te geven. Bij de voorbeelden wordt, waar relevant, verwezen naar toepasselijke wet- en regelgeving, uitspraken van de Reclame Code Commissie (RCC) of het College van Beroep (CvB) van de SRC, en naar de Leidraad Duurzaamheidsclaims van de Autoriteit Consument & Markt (ACM). Het verdient nadruk dat (milieu)claims altijd van geval tot geval en in de specifieke context waarin ze worden gebruikt, moeten worden beoordeeld. De voorbeelden in deze factsheet zijn daarom niet zonder meer te allen tijde van toepassing, maar bedoeld om inzicht te geven in de uitleg van het wettelijk kader. Dit wettelijk kader wordt in deel I van deze factsheet nader toegelicht.

Deze factsheet is van het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV) en opgesteld in samenwerking met Axon Advocaten.

Disclaimer

Aan het opstellen van deze factsheet heeft het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken de grootst mogelijke zorg besteed. Aan de teksten kunnen geen rechten worden ontleend.

DEEL I: Wettelijk kader

Het verbod tot misleidende en andere niet-toegestane uitingen is vastgelegd in verschillende (juridische) bronnen. Hieronder valt niet alleen Europese en nationale wetgeving, maar ook zelfregulering zoals via reclamecodes en normen. Hoewel handhavingsautoriteiten toezien op de naleving van de wet en niet van zelfregulering, speelt zelfregulering vaak wel een rol bij de uitleg van de wet. Bovengenoemde rechtsbronnen bestaan daarom in zekere zin naast elkaar. Bedrijven die milieucclaims maken voor verpakkingsmaterialen, worden daarom geadviseerd in overeenstemming te handelen met elk van deze bronnen. Hieronder worden de belangrijkste bronnen nader toegelicht.

Verordening (EG) nr. 1935/2004 inzake materialen en voorwerpen bestemd om met levensmiddelen in aanraking te komen

Deze Europese Verordening¹ vormt de basis van de voedselcontactmateriaalwetgeving en wordt daarom ook wel aangeduid als de 'kaderverordening'. In deze Verordening worden eisen gesteld aan de geschiktheid en veiligheid van voedselcontactmaterialen. Artikel 3 lid 2 van deze Verordening stelt dat de etikettering van, de reclame voor en de aanbiedingsvorm van een materiaal of voorwerp de consument niet mogen misleiden. Deze Verordening is rechtstreeks van toepassing in Nederland; handhaving van bovengenoemd verbod tot misleiding vindt plaats op basis van nationaal recht, namelijk het Warenwetbesluit verpakkingen en gebruiksartikelen.²

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) is verantwoordelijk voor de naleving van bovengenoemde regel. Het Warenwetbesluit bestuurlijke boeten³ specificereert dat een overtreding wordt gesanctioneerd met een boete van 525 euro voor bedrijven waar op de dag van overtreding 50 of minder personen werkzaam waren, en met een boete van 1.050 euro voor bedrijven waar op de dag van overtreding meer dan 50 personen werkzaam waren. Deze bedragen kunnen worden verhoogd wanneer de overtreder in de afgelopen twee jaar eerder is beboet voor een soortgelijke overtreding en hier geen rechtsmiddelen meer tegen openstaan, zoals bezwaar en beroep. Ook kunnen de ernst van de overtreding, de mate van verwijtbaarheid en de omstandigheden waaronder de overtreding heeft plaatsgevonden, tot een boeteverhoging leiden. Hoewel bovengenoemde bedragen relatief mee lijken te vallen, worden bedrijven in de praktijk met name

¹ Online te raadplegen via <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02004R1935-20090807&from=NL>.

² Artikel 2 lid 3 Warenwetbesluit verpakkingen en gebruiksartikelen. Online te raadplegen via <https://wetten.overheid.nl/BWBR0018370/2014-11-14>.

³ Online te raadplegen via <https://wetten.overheid.nl/BWBR0011841/2021-01-01>.

getroffen door reputatieschade vanwege een opgelegde boete en/of een gepubliceerd, negatief inspectierapport.

Wet oneerlijke handelspraktijken

Afdeling 3A, Titel 3 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek (BW)⁴ bevat bepalingen over zogenoemde oneerlijke handelspraktijken. Deze bepalingen worden aangeduid als de Wet oneerlijke handelspraktijken, welke de Europese Richtlijn 2005/29⁵ in de Nederlandse wet implementeert. Hierin is o.a. bepaald dat het verstrekken van informatie die feitelijk onjuist is of die de gemiddelde consument misleidt of kan misleiden, een misleidende handelspraktijk betreft en niet is toegestaan. Het is hierbij leidend of de gemiddelde consument door de misleidende informatie besluit over te gaan tot de koop van het betreffende product (of tot het aangaan van een andere overeenkomst), terwijl hij dat besluit anders niet had genomen.⁶

De Autoriteit Consument & Markt (ACM) ziet erop toe dat bedrijven eerlijk concurreren en zich aan de Wet oneerlijke handelspraktijken houden. Consumenten en concurrenten kunnen de ACM tippen in geval van een (vermeende) overtreding. Bij een overtreding van deze wet heeft de ACM de bevoegdheid om boetes op te leggen tot 900.000 euro of, indien dat meer is, een promillage van de totale jaaromzet. Het exacte boetebedrag zal afhangen van de betreffende boetecategorie zoals vermeld in de bijlage bij de Boetebeleidsregel ACM 2014.⁷ Ook spelen boeteverhogende en –verlagende omstandigheden een rol bij de vaststelling van een boetebedrag, zoals respectievelijk herhaalde overtredingen en het verstekken van schadevergoeding aan gedupeerden. De ACM kan echter ook eerst een bindende aanwijzing of waarschuwing geven aan een bedrijf dat een wettelijke norm overtreedt. Verder kan de ACM een dwangsom opleggen om herhaling van de overtreding te voorkomen. Sanctiebesluiten van de ACM worden via haar website openbaar gemaakt, waarbij rekening wordt gehouden met bedrijfsgevoelige informatie.^{8,9} Om op de hoogte te blijven van nieuwe openbaarmakingen, kunnen geïnteresseerden kunnen zich via de ACM website abonneren op een e-mailservice.

Handhaving door de ACM staat los van de mogelijkheid die concurrenten hebben om naar de civiele rechter te stappen wanneer zij menen te worden benadeeld op grond van oneerlijke concurrentie.

⁴ Online te raadplegen via <https://wetten.overheid.nl/BWBR0005289/2020-07-01>.

⁵ Online te raadplegen via <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32005L0029&qid=1615464142130&from=NL>.

⁶ Artikel 6:193c BW.

⁷ Online te raadplegen via <https://wetten.overheid.nl/BWBR0035322/2016-07-01>.

⁸ Zie ook de Werkwijze Openbaarmaking ACM. Online te raadplegen via <https://wetten.overheid.nl/BWBR0036859/2020-02-12>.

⁹ Zie voor gepubliceerde sanctiebesluiten de publicatie website van de ACM. Online te raadplegen via <https://www.acm.nl/nl/publicaties/zoeken-in-publicaties?datasource=entity%3Anode>.

ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims

De ACM, de handhavende autoriteit op het gebied van consumentenrecht, heeft een eigen leidraad opgesteld met betrekking tot duurzaamheidsclaims.¹⁰ Met deze leidraad beoogt zij consumenten te helpen in het maken van duurzame keuzes en bedrijven te beschermen tegen oneerlijke concurrentie door sectorgenoten die aan 'greenwashing' doen. De leidraad is gepresenteerd als hulpmiddel voor bedrijven om de wet na te leven, en de ACM zal deze zelf toepassen binnen het kader van de handhaving van de Wet oneerlijke handelspraktijken (zie hierboven). De ACM vermeldt op haar website dat het onderwerp duurzaamheid in 2021 haar aandacht heeft.¹¹

De ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims is gebaseerd op de volgende vijf vuistregels, welke mede aan de hand van praktijkvoorbeelden nader worden toegelicht:

1. Maak duidelijk welk duurzaamheidsvoordeel het product heeft.
2. Onderbouw duurzaamheidsclaims met feiten en houd ze actueel.
3. Zorg dat vergelijkingen met andere producten, diensten of bedrijven eerlijk zijn.
4. Wees eerlijk en concreet over de duurzaamheidsinspanningen van uw bedrijf.
5. Zorg dat visuele claims en keurmerken behulpzaam zijn voor consumenten en niet verwarrend.

Nederlandse reclamecode van de Stichting Reclame Code

De Stichting Reclame Code (SRC) is de Nederlandse instantie op het gebied van zelfregulering. De SRC heeft een algemene reclamecode,¹² ook wel aangeduid als de Nederlandse Reclame Code (NRC), en diverse bijzondere reclamecodes, waaronder de Milieu Reclame Code (MRC),¹³ opgesteld. Op milieclaims zijn zowel de NRC als de MRC van toepassing. De MRC behandelt, samengevat, de volgende onderwerpen en regels:

1. Definitie milieclaims.
2. Milieclaims mogen niet misleiden.
3. Milieclaims moeten aantoonbaar juist zijn.
4. Maak duidelijk op welke bestanddelen / aspecten van het product de milieclaim van toepassing is.
5. Voorwaarden milieclaim m.b.t. afwezigheid / vermindering milieuschadelijke bestanddelen.

¹⁰ <https://www.acm.nl/sites/default/files/documents/leidraad-duurzaamheidsclaims.pdf>.

¹¹ <https://www.acm.nl/nl/publicaties/vuistregels-duurzaamheidsclaims-definitief-basis-voor-handhaving>.

¹² https://www.reclamecode.nl/nrc_taxonomy/algemeen/.

¹³ <https://www.reclamecode.nl/nrc/milieu-reclame-code-mrc/>.

6. Vergelijkingen – per 1 oktober 2020 vervallen (zie toelichting artikel 13 NRC hieronder)
7. Gebruik milieuaanduidingen en symbolen.
8. Verwijzing naar wetenschappelijke werken moeten representatief en controleerbaar juist zijn.
9. Gebruik alleen testimonials van deskundigen.
10. Afvalverwerking en –inzameling moeten in voldoende mate beschikbaar zijn, en hergebruik moet in voldoende mate worden gerealiseerd, om hierover een claim te voeren.
11. Stimuleer geen vermijdbaar milieuvriendelijk gedrag.
12. Milieuclaims zijn toelaatbaar als ze voldoen aan specifieke overheidsregels.

De NRC behandelt meer algemene regels die op alle vormen van reclame van toepassing zijn, zoals regels met betrekking tot vergelijkende reclame. Artikel 13 sub a t/m h bepaalt hieromtrent (in overeenstemming met artikel 6:194a, lid 2, sub a t/m h BW) het volgende:

- a. De uiting is niet misleidend.
- b. De vergeleken producten voorzien in dezelfde behoefte of zijn voor hetzelfde doel bestemd
- c. Wezenlijke, relevante, controleerbare en representatieve kenmerken worden op objectieve wijze vergeleken.
- d. De uiting leidt niet tot verwarring tussen de adverteerder of zijn producten en (de producten van) een concurrent.
- e. De uiting schaadt niet de goede naam van een concurrent en laat zich hierover niet kleinerend uit.
- f. Voor producten met een benaming van oorsprong heeft de uiting betrekking op producten met dezelfde benaming.
- g. De uiting levert geen oneerlijk voordeel op ten gevolge van onderscheidende kenmerken van een concurrent dan wel van de oorsprongsbenamingen van concurrerende producten .
- h. De uiting stelt geen goederen voor als een imitatie of namaak van goederen met een beschermd merk of beschermde handelsnaam.

De SRC biedt zowel consumenten als concurrenten een laagdrempelige manier om klachten over reclame-uitingen, die in strijd zijn met de zelfregulering, te melden bij de onafhankelijke Reclame Code Commissie (RCC). Tegen een beslissing van de RCC kan vervolgens in beroep worden gegaan bij het College van Beroep (CvB). Uitspraken van de RCC en het CvB worden op de website van de RCC geplaatst.¹⁴ De RCC en het CvB kunnen aanbevelingen doen. Zij kunnen geen boetes opleggen, maar staan wel nauw in contact met de betrokken handhavende instanties, zoals de ACM. Verder zijn de uitspraken van de RCC en het CvB niet in rechte afdwingbaar. Wel zijn deze uitspraken gezaghebbend. Zo blijkt uit onderzoek van de SRC dat ruim 96 procent van de adverteerders gevolg

¹⁴ Online te raadplegen via <https://www.reclamecode.nl/uitspraken/>.

geeft aan de aanbevelingen van de RCC om een non-compliant reclame-uiting aan te passen of in te trekken.¹⁵ Dit heeft onder meer te maken met de uitstraling van een dergelijke uitspraak op de reputatie van het betrokken bedrijf. De MRC en de beslissingen van de RCC en het CvB zijn bovendien zeer behulpzaam voor de invulling van open normen zoals het verbod op misleiding in Europese en nationale wetgeving.

Normen

Normen zijn in feite hulpmiddelen om aan de wet te voldoen. Ook kunnen normen een rol spelen bij de uitleg van de wet. Het gebruik van normen is echter vrijwillig; het staat bedrijven vrij om op andere wijzen aan te tonen dat zij aan de wet voldoen. Wel kan het zijn dat afnemers van hun leveranciers vereisen dat producten aan bepaalde (gecertificeerde) normen voldoen. De Internationale Organisatie voor Normalisatie (ISO) heeft een drietal normen ontwikkeld omtrent milieuclaims: ISO 14024:2018¹⁶ voor milieuclaims die door derde partijen zijn gestaafd en waartegen bedrijven zich kunnen later certificeren, ISO 14021:2016¹⁷ omtrent milieu-etiketteringen en -verklaringen die bedrijven aan zichzelf toekennen, en ISO 14025:2006¹⁸ met betrekking tot levenscyclus-effecten. Om bedrijven te helpen met de formulering van milieuclaims die niet door derde partijen zijn gestaafd, heeft de Europese Commissie bovendien richtsnoeren opgesteld.¹⁹ Deze richtsnoeren verduidelijken norm ISO 14021 en vergemakkelijken de uitvoering ervan.

¹⁵ <https://www.reclamecode.nl/compliance/>.

¹⁶ <https://www.iso.org/standard/72458.html>.

¹⁷ <https://www.iso.org/standard/66652.html>.

¹⁸ <https://www.iso.org/standard/38131.html>.

¹⁹ Richtsnoeren voor het formuleren en evalueren van milieuclaims, december 2000, Europese Commissie. Online te raadplegen via https://ec.europa.eu/consumers/archive/cons_safe/news/green/guidelines_nl.pdf.

DEEL II: Praktijkvoorbeelden

Voorbeeld 1 - Recyclebaar

De claim dat een verpakking recyclebaar is, dient aantoonbaar juist te zijn. Dit blijkt uit artikel 3 van de Milieu Reclame Code (MRC) van de SRC. Hierbij geldt dat naarmate de claim absoluiter is geformuleerd, zwaardere eisen worden gesteld aan het bewijsmateriaal. Voor de bewering dat een verpakking 100 procent recyclebaar is, gelden dus strengere eisen. Ter onderbouwing hiervan kan bijvoorbeeld worden aangesloten bij de richtlijnen van het European PET Bottle Platform (EPBP).²⁰ Ook wanneer enkel wordt vermeld dat de verpakking recyclebaar is en hierbij geen percentage wordt vermeld, kan dit, afhankelijk van de totale indruk die de reclame-uiting wekt, door de consument worden begrepen als 100 procent recyclebaar.²¹

Om misleiding over de recyclebaarheid van de verpakking te voorkomen, kan het nodig zijn om extra uitleg te geven. Wanneer het op grond van de claim bijvoorbeeld niet duidelijk is of het gaat om de verpakking of de inhoud van de verpakking, dan dient dit verduidelijkt te worden.²² Het behoeft tevens verduidelijking wanneer de claim uitsluitend of vrijwel uitsluitend op bepaalde delen van de verpakking van toepassing is.²³ Hierbij is het belangrijk dat de *disclaimer* niet dermate klein wordt afgedrukt, dat deze door de gemiddelde consument gemakkelijk over het hoofd wordt gezien.²⁴ Wanneer dergelijke *disclaimers* niet direct uit de claim zelf kunnen blijken, kunnen deze bijvoorbeeld door middel van een asterisk elders op de verpakking worden toegelicht. Wanneer deze toelichting op een andere plaats dan op de verpakking of in de betreffende advertentie wordt medegedeeld, terwijl hier op de verpakking of in de advertentie wel plaats voor is, dan kan dit misleidend zijn. Zo achtte de RCC in december 2015 de uiting op een fles afwasmiddel dat deze is gemaakt van plastic dat uit de grachten is gevist misleidend, ondanks dat op de nekhanger om de fles stond vermeld dat de fles voor 10 procent uit grachtenplastic en voor 90 procent uit gerecycled plastic bestond. Hierbij werd opgemerkt dat de advertentie voldoende ruimte liet om duidelijk te maken dat de fles slechts gedeeltelijk was gemaakt van grachtenplastic.²⁵

Wanneer recycling van de verpakking (theoretisch) mogelijk is, maar deze recyclingmethode voor de verpakking die de claim draagt (nog) niet in voldoende mate beschikbaar is voor de doelgroep, doorgaans de gebruikers van de verpakking, dan kan de verpakking niet worden aangeprezen als 'recyclebaar'.²⁶

²⁰ RCC 20 december 2017, dossier 2017/00812.

²¹ Zie naar analogie RCC 15 december 2015, dossier 2015/01154.

²² RCC 27 maart 2019, dossier 2019/00127.

²³ Artikel 4 MRC.

²⁴ RCC 30 november 2010, dossier 2010/00549.

²⁵ RCC 15 december 2015, dossier 2015/01154.

²⁶ Artikel 10 MRC.

Voor meer informatie over recyclebaarheid, klik [hier](#) voor de Recyclechecks van het KIDV.

Tot slot is het gebruik van milieuaanduidingen en -symbolen, zoals de Möbiusloop, toegestaan wanneer de herkomst van het logo duidelijk is en verwarring over de betekenis is uitgesloten. Dit zal bij het gebruik van de Möbiusloop over het algemeen geen probleem zijn. Wel is het belangrijk dat niet de indruk wordt gewekt dat de verpakking volledig recyclebaar is, wanneer dit niet het geval is (zie ook hierboven). Let wel: wanneer een percentage bij de Möbiusloop wordt vermeld, geeft dat aan dat de verpakking voor dat percentage uit gerecycleerd materiaal bestaat.²⁷ Wanneer de verpakking niet geheel recyclebaar is, zal dit dus op een andere manier dan door vermelding van een percentage bij de Möbiusloop moeten worden vermeld om misleiding te voorkomen. Voor minder bekende milieuaanduidingen en -symbolen kan duidelijkheid over de herkomst worden gecreëerd door deze te vermelden in de reclame-uiting. Dit geldt zowel voor keurmerken afgegeven door gerenommeerde instanties als voor keurmerken ingevoerd door ondernemers (organisaties).²⁸

Voorbeeld 2 - Volledig circulair

Milieucclaims dienen aantoonbaar juist te zijn.²⁹ Hierbij geldt dat naarmate de milieucclaims absolueter zijn geformuleerd, zwaardere eisen worden gesteld aan het bewijsmateriaal. De toevoeging 'volledig' duidt op zo'n absolute claim, maar ook zonder deze toevoeging kan de claim in de context van de uiting door de consument als absoluut worden ervaren.

Het is bovendien essentieel dat wordt toegelicht op welke manier de verpakking circulair is om eventuele misleiding te voorkomen. Circulariteit kan immers op verschillende manieren worden vormgegeven. Wanneer de circulariteit niet op de gehele verpakking van toepassing is maar uitsluitend of vrijwel uitsluitend op bepaalde delen daarvan, dan dient dit ook verduidelijkt te worden.³⁰

De verwijzing naar circulariteit zal doorgaans raken aan afvalinzameling, -verwerking en/of hergebruik. Hierbij is het relevant dat de aangeprezen methoden, bijvoorbeeld voor afvalinzameling, in voldoende mate aanwezig zijn voor de doelgroep, doorgaans de gebruikers van de verpakking, en niet slechts theoretisch mogelijk zijn. In geval van hergebruik is het relevant dat

²⁷ Richtsnoeren voor het formuleren en evalueren van milieucclaims, december 2000, Europese Commissie. Online te raadplegen via https://ec.europa.eu/consumers/archive/cons_safe/news/green/guidelines_nl.pdf, p.13.

²⁸ Artikel 7 MRC.

²⁹ Artikel 3 MRC.

³⁰ Artikel 4 MRC.

hergebruik in voldoende mate wordt gerealiseerd bij de aangeprezen verpakking of onderdelen daarvan.³¹

Voorbeeld 3 - Composteerbaar en biologisch afbreekbaar

Milieueclaims dienen aantoonbaar juist te zijn.³² Hierbij geldt dat naarmate de milieueclaims absolueter zijn geformuleerd, zwaardere eisen worden gesteld aan het bewijsmateriaal. Woorden zoals 'milieuvriendelijk', 'schoon', 'groen' en 'goed voor het milieu' kunnen zonder nadere nuancering snel als absolute claims worden begrepen.³³ Desalniettemin verduidelijkt de RCC in haar beslissing van 9 maart 2020 ten aanzien van koffiebekers dat het begrip 'composteerbaar' kan worden gebruikt wanneer een verpakking in overeenstemming met de Europese norm EN 13432 composteerbaar is.³⁴ De juistheid van de claim is in dat geval immers aantoonbaar. In bovengenoemde beslissing lichtte de RCC tevens toe dat het vermelden van '100%' composteerbaar niet is toegestaan, aangezien aan EN 13432 wordt voldaan indien bij het testen in een laboratorium is gebleken dat het betreffende product binnen een bepaalde voorgeschreven periode voor minstens 90 procent afbreekt. Dat zou immers de indruk wekken dat de verpakking volledig kan composteren, terwijl dit niet kan worden aangetoond. De veronderstelling dat een afbraak van 90 procent tijdens de testperiode een uiteindelijke afbraak van 100 procent betekent, doet hier niet aan af.

Keurmerken afgegeven door gerenommeerde instanties kunnen relevant bewijsmateriaal zijn bij het aantonen van de juistheid van de claim dat een verpakking composteerbaar (compostable) is. Bedrijven kunnen de Keurmerkenwijzer van Milieu Centraal raadplegen om een passend keurmerk te vinden.³⁵ Voor een verpakking die biologisch afbreekbaar (biodegradable) is, kan worden aangesloten bij de richtlijn OECD 301-B met betrekking tot 'readily degradable'.³⁶

Voor meer informatie over de huidige situatie van composteren in Nederland, zie <https://kidv.nl/biologisch-afbreekbare-kunststof-verpakkingen>

Voorbeeld 4 - 100% duurzaam

Het begrip 'duurzaam' heeft geen vastomlijnde betekenis, zodat de invulling van dit begrip van geval tot geval moet worden beoordeeld en per uiting kan variëren. Bij de uitleg dient te worden gelet op de wijze waarop dit begrip in de uiting wordt gebruikt en toegelicht, alsmede op de interpretatie die de gemiddelde consument vermoedelijk daaraan zal geven gelet op de context van de totale uiting.³⁷ Het CvB heeft in februari 2019 uitgesproken dat de kwalificatie 'duurzaam' in de

³¹ Artikel 10 MRC.

³² Artikel 3 MRC.

³³ Toelichting bij artikel 3 MRC.

³⁴ RCC 9 maart 2020, dossier 2020/00059.

³⁵ <https://keurmerkenwijzer.nl/>.

³⁶ VT 30 juli 2020, dossier 2020/00128.

³⁷ CvB 17 maart 2015, dossier 2014/00812.

huidige tijd niet uitsluitend wordt gebruikt in relatie tot het milieu, maar als een 'paraplubegrip', waaronder ook aspecten van dierenwelzijn of arbeidsomstandigheden kunnen worden geschaard.³⁸ Per uiting zal daarom moeten worden bekeken of de invulling van het begrip 'duurzaam' voldoende duidelijk is. In het kader van verpakkingsmateriaal zal over het algemeen duidelijk zijn dat duurzaamheidsclaims milieuaspecten betreffen en geen dierenwelzijn en/of arbeidsomstandigheden.

Duurzaamheidsclaims met betrekking tot verpakkingsmateriaal zullen daarom doorgaans onder de definitie van milieuclaims in artikel 1 MRC vallen (d.w.z. 'alle reclame-uitingen waarin impliciet of expliciet wordt gerefereerd aan milieuaspecten verbonden aan de productie, distributie, consumptie of afvalverwerking van goederen of diensten') en zodoende aan de MRC dienen te voldoen. Milieuclaims moeten aantoonbaar juist zijn.³⁹ Hierbij geldt dat naarmate de milieuclaims absoluiter zijn geformuleerd, zwaardere eisen worden gesteld aan het bewijsmateriaal. Algemene termen zoals 'milieuvriendelijk', 'schoon', 'groen' en 'goed voor het milieu' kunnen zonder nadere nuanceringsnel als absolute claims worden begrepen.⁴⁰ Ook aan het begrip 'duurzaam' kan uit de context van de uiting een absolute betekenis worden toegekend wanneer dit niet voldoende wordt genuanceerd. In dit kader oordeelde het CvB in maart 2015 dat zorgvuldig dient te worden toegelicht waarom en in welke mate de duurzaamheidsclaim wordt waargemaakt teneinde verwarring bij de consument te voorkomen.⁴¹ Daarnaast vereist de ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims bij het gebruik van algemene of absolute claims dat er bewezen sprake moet zijn van een belangrijke vermindering van de voornaamste negatieve effecten van, in dit geval, de verpakking. Dit kan bijvoorbeeld worden aangetoond met een zogenoemde 'voetafdruk' of 'levenscyclus'.⁴²

Voor het aantonen van een ambitie, zoals 'op weg naar 100% duurzaamheid', dient de ambitie aantoonbaar haalbaar te zijn. Zo oordeelde de RCC in juli 2019 dat bovengenoemde claim van een snackbar te ver ging, omdat de claim enkel was gebaseerd op het gebruik – waar mogelijk – van vlees met het Beter Leven keurmerk en plofkippvrije kipproducten en niet van toepassing was op het gehele assortiment en de bedrijfsvoering van de onderneming, zoals de claim deed vermoeden.⁴³ Ook is het belangrijk dat in de uiting duidelijk naar voren komt dat de ambitie op de toekomst gericht is en dat er geen te rooskleurig beeld wordt geschetst van de huidige situatie.⁴⁴ Wel dient

³⁸ CvB 6 februari 2019, dossier 2018/00826.

³⁹ Artikel 3 MRC.

⁴⁰ Toelichting bij artikel 3 MRC.

⁴¹ CvB 17 maart 2015, dossier 2014/00812.

⁴² ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 16.

⁴³ CvB 04 juli 2019, dossier 2019/00209.

⁴⁴ RCC 25 november 2019, dossier 2019/00656/A.

reeds een start gemaakt te zijn met de realisatie van de ambitie, of dient dit op zeer korte termijn te gebeuren.⁴⁵

Voorbeeld 5 - Deze verpakking is duurzamer

De claim dat een verpakking duurzamer is, maakt niet meteen duidelijk in welk opzicht de verpakking duurzamer is ('duurzamer dan wat?'). Dat kan misleidend zijn. De zaak die de RCC in september 2020 behandelde over een accu die als zeer milieuvriendelijk werd gepresenteerd omdat deze niets zou uitstoten, is illustratief in dit kader.⁴⁶ Bovengenoemde reclame-uiting werd door de klager misleidend geacht. Het bedrijf verdedigde zich door te stellen dat het ging om een vergelijking tussen draadloos gereedschap met accu en draadloos gereedschap met brandstofmotor. De RCC vond echter dat deze vergelijking niet duidelijk in de uiting naar voren kwam. In de betreffende uiting werd over 'een brandstofmotor' niets gezegd en de vergelijking werd gemaakt direct na een (andere) vergelijking, namelijk die van gereedschap met en zonder snoeren.

Aangezien 'duurzaamheid' een paraplubegrip betreft zonder vastomlijnde betekenis,⁴⁷ is het tevens relevant dat uit de uiting duidelijk blijkt hoe hier invulling aan wordt gegeven (zie ook voorbeeld 4). Voor informatie over vergelijkende claims, zie voorbeeld 9.

Voorbeeld 6 - Gemaakt van biologisch materiaal

Biologische materialen als (grondstoffen voor) verpakkingsmaterialen zijn momenteel niet (op Europees niveau) gereguleerd. Dergelijke materialen vallen buiten de reikwijdte van de EU Bio-Verordening,⁴⁸ welke voornamelijk op landbouwproducten ten behoeve van levensmiddelen ziet. Hoewel materialen voor verpakkingen daarom niet als biologisch kunnen worden gecertificeerd op grond van de EU Bio-Verordening, betekent dit niet per definitie dat deze materialen niet als biologisch kunnen worden aangeduid. De aanduiding 'biologisch' kan worden gebruikt wanneer het betreffende materiaal voor meer dan 95 procent afkomstig is van gecertificeerde biologische productie en de overige bestanddelen de voordelen van de biologische productie niet wezenlijk verminderen of tenietdoen. Wanneer het betreffende materiaal voor een lager percentage uit biologische bestanddelen bestaat, dient dit percentage te worden gespecificeerd.⁴⁹ Wanneer echter wordt bedoeld dat de betreffende materialen afkomstig zijn van biomassa, heeft de term 'biobased' zoals gedefinieerd in de Europese norm EN 16785 de voorkeur.

⁴⁵ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 20.

⁴⁶ RCC 21 september 2020, dossier 2020/00310.

⁴⁷ CvB 17 maart 2015, dossier 2014/00812 en CvB 6 februari 2019, dossier 2018/00826.

⁴⁸ Verordening 834/2007 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten.

⁴⁹ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 14.

De nieuwe EU Bio-Verordening,⁵⁰ welke in werking treedt per 1 januari 2022,⁵¹ is overigens wel van toepassing op bepaalde andere producten die nauw verband houden met de landbouw. Deze producten zijn opgenomen in bijlage I bij voornoemde Verordening en betreffen onder andere katoen, bijenwas en kurk. In de toekomst bestaat dus de mogelijkheid om dergelijke materialen als biologisch te certificeren, mits deze voldoen aan de toepasselijke voorwaarden. Wanneer dergelijke materialen worden gebruikt als verpakkingsmaterialen en als biologisch worden aangeduid zonder dat deze aan de nieuwe EU Bio-Verordening voldoen, zal dit echter misleidend zijn.

Voorbeeld 7 - Gemaakt van gerecycled materiaal

De claim dat een verpakking is gemaakt van gerecycled materiaal, dient aantoonbaar juist te zijn.⁵² Hierbij geldt dat naarmate de claim absoluiter is geformuleerd, zwaardere eisen worden gesteld aan het bewijsmateriaal. Voor de bewering dat een verpakking volledig of 100 procent van gerecycled materiaal is gemaakt, gelden dus strengere eisen. Ook wanneer enkel wordt vermeld dat de verpakking 'van gerecycled materiaal' is gemaakt en hierbij geen percentage wordt vermeld, kan door de consument worden begrepen dat de volledige verpakking is gemaakt van gerecycled materiaal. Het woordje 'van' speelt hierbij een belangrijke rol.⁵³

Wanneer de verpakking niet volledig van gerecycled materiaal is gemaakt, dient dit te worden verduidelijkt, bijvoorbeeld wanneer de claim uitsluitend of vrijwel uitsluitend op bepaalde delen van de verpakking van toepassing is.⁵⁴ Dergelijke *disclaimers* dienen duidelijk te zijn voor de consument en dienen niet gemakkelijk over het hoofd te kunnen worden gezien. Zie voorbeeld 1.

Tot slot is het gebruik van milieuaanduidingen en -symbolen, zoals de Möbiusloop, toegestaan wanneer de herkomst van het logo duidelijk is en verwarring over de betekenis is uitgesloten. Dit zal bij het gebruik van de Möbiusloop over het algemeen geen probleem zijn. Let wel: hierbij dient te worden aangegeven voor hoeveel procent de verpakking uit gerecycled materiaal bestaat. Het weglaten van een percentage geeft namelijk aan dat de verpakking recyclebaar is.⁵⁵ Voor minder bekende milieuaanduidingen en -symbolen kan duidelijkheid over de herkomst worden gecreëerd door deze te vermelden in de reclame-uiting. Dit geldt zowel voor keurmerken afgegeven door

⁵⁰ Verordening 2018/848 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten.

⁵¹ Verordening 2020/1693 tot wijziging van Verordening 2018/848 inzake de biologische productie en de etikettering van biologische producten, wat betreft de datum van toepassing.

⁵² Artikel 3 MRC.

⁵³ RCC 15 december 2015, dossier 2015/01154.

⁵⁴ Artikel 4 MRC.

⁵⁵ Richtsnoeren voor het formuleren en evalueren van milieclaims, december 2000, Europese Commissie. Online te raadplegen via https://ec.europa.eu/consumers/archive/cons_safe/news/green/guidelines_nl.pdf, p.13.

gerenommeerde instanties als voor keurmerken ingevoerd door ondernemers (-organisaties).⁵⁶ Zie voor meer informatie ook de factsheet [Symbolen op verpakkingen](#) van het KIDV.

Voorbeeld 8 - Volledig van [grondstof]

Het staat voorop dat wanneer wordt geuit dat een verpakking volledig van een bepaalde grondstof is gemaakt, deze claim aantoonbaar juist moet zijn.⁵⁷ Wanneer de grondstoffenclaim niet op de gehele verpakking van toepassing is maar uitsluitend of vrijwel uitsluitend op bepaalde delen daarvan, dan dient dit verduidelijkt te worden.⁵⁸ Ook wanneer niet wordt benadrukt dat de verpakking volledig of 100 procent van een bepaalde grondstof wordt gemaakt, kan deze indruk toch worden gewekt en misleidend zijn wanneer dit niet het geval is. Zo behandelde de voorzitter van de RCC in juli 2020 een zaak met betrekking tot een kom die werd geadverteerd als 'van bamboe met bamboevezels', terwijl deze was gemaakt van melamine met bamboevezels. De voorzitter van de RCC oordeelde, dat het aannemelijk is dat de betreffende advertentie bij de gemiddelde consument de indruk zal wekken dat sprake is van een kom die volledig is vervaardigd van bamboevezels, waardoor deze uiting misleidend is.⁵⁹ Wanneer overigens een grondstoffenclaim wordt gemaakt terwijl dit een standaard kenmerk van de verpakking is, is dat ook misleidend.⁶⁰

Voorbeeld 9 - CO₂ bespaard in vergelijking met [product concurrent]

Dit betreft een zogenoemde vergelijkende claim, waarbij een concurrent dan wel door een concurrent aangeboden verpakking of productieproces daarvan uitdrukkelijk of impliciet wordt genoemd. Een beslissing van het CvB van oktober 2019 verduidelijkt dat hiervan ook sprake is wanneer een product, in het onderhavige geval zogenoemd 'tree-free paper', wordt vergeleken met de producten van, in dit geval, papier- en kartonproducenten, zonder dat hierbij een specifieke producent of een specifiek product wordt genoemd.⁶¹ Een samenvatting van de voorwaarden voor vergelijkende claims is in deel II van deze factsheet opgenomen. Vergelijkende claims kunnen overigens ook zien op een vergelijking met een eerdere verpakking of productieproces daarvan van hetzelfde bedrijf, of op een vergelijking met de algemene geaccepteerde standaard in de sector.

Wanneer de vergelijkende claim betrekking heeft op de afwezigheid of vermindering van milieuschadelijke bestanddelen is deze slechts toegestaan indien (i) de eventuele vervangende bestanddelen minder milieuschadelijk zijn en (ii) niet ten onrechte wordt gesteld of gesuggereerd

⁵⁶ Artikel 7 MRC.

⁵⁷ Artikel 3 MRC.

⁵⁸ Artikel 4 MRC.

⁵⁹ VT 28 juli 2020, dossier 2020/00238.

⁶⁰ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 13.

⁶¹ CvB 02 oktober 2019, dossier 2019/00285.

dat vergelijkbare verpakkingen de afwezige of verminderde milieuschadelijke bestanddelen wel bevatten.⁶² Een vergelijkende milieclaim mag daarnaast niet misleiden en dient aantoonbaar juist te zijn,⁶³ bijv. met betrekking tot de hoeveelheid CO₂ die is bespaard en ten opzichte waarvan. Aan dit laatste vereiste (aantoonbaar juist) wordt voldaan wanneer de vergelijking is gebaseerd op percentages of absolute waarden.⁶⁴ Tot slot is het, zeker bij vergelijkende claims, relevant dat de claim regelmatig wordt gecontroleerd op de juistheid ervan, en wordt aangepast indien nodig.⁶⁵

⁶² Artikel 5 MRC.

⁶³ Artikel 2 en 3 MRC.

⁶⁴ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 18.

⁶⁵ ACM Leidraad Duurzaamheidsclaims, p. 16.